

Retningslinjer for innkjøpsordningen for norsk skjønnlitteratur

1. Formål

Formålet med innkjøpsordningen for ny norsk skjønnlitteratur er at det blir skapt, utgitt, spredt og lest ny norsk skjønnlitteratur. Kulturrådet stiller et minstekrav til utgivelsenes kvalitet og innkjøpene skal samlet sett bidra til stor bredde i norsk litteratur.

2. Vedtaksmyndighet og høring

Kulturrådet har den endelige vedtaksmyndighet for innkjøpsordningenes utforming, men forfatter- og utgiverorganisasjonene skal høres før vesentlige endringer i retningslinjer og/eller betalingsmodeller blir vedtatt.

3. Definisjoner

a) Med «skjønnlitteratur» menes utgivelser innenfor sjangrene roman, novelle, kortprosa, lyrikk, dramatik og bildebok.

Utgivelser som har et overveiende faktabasert eller faglig innhold, vil normalt ikke falle inn under ordningen, med mindre de har et tilstrekkelig dikterisk preg. Med «bildebok» forstår vi her enten ei bok som formidler innholdet bare gjennom illustrasjoner (tekstløs bildebok) eller ei bok der det er illustrasjon(er) på hvert oppslag, og der de til sammen utgjør minst 50 prosent av omfanget.

En utgivelse skal fremstå som et helhetlig skjønnlitterært verk. Dette gjelder også bildebøker og andre utgivelser med betydelige visuelle innslag. Antologier innenfor de nevnte sjangrene kan kjøpes inn.

b) Med «ny» menes bøker som kommer ut som originalverk i samme år som søknadsåret. For dikt- og novellesamlinger kan under halvparten av innholdet være trykket tidligere, men utgivelsen skal fremstå som et helhetlig nytt verk. Gjendiktninger av lyrikk til norsk anses som originalverk. Dramatik i bunden form anses som lyrikk. Posthume utgivelser som ellers innfrir kravene, godkjennes som nye inntil fem år etter forfatterens død.

Dersom et originalverk kommer ut som p-bok og e-bok innenfor samme kalenderår, skal søknaden gjelde for innkjøp i begge formater. Med e-bok forstås her tekster digitalisert for lesing på en elektronisk plattform og som uten større endringer kunne vært trykket på papir.

c) Med «norsk» menes i denne sammenhengen utgivelser skrevet på bokmål, nynorsk eller dialekt. Norskkravet anses innfridd for bøker oversatt til norsk fra samisk og andre språk såfremt det er en originalutgivelse.

4. Énbokregelen

En forfatter kan i utgangspunktet kun ha påmeldt én bok for voksne og én bok for barn og unge til innkjøpsordningen for skjønnlitteratur hvert kalenderår. Begrunnet søknad om dispensasjon fra denne regelen må søkes av forlagene i forkant av den første utgivelsen.

5. Krav til søknaden

Norske forlag og utgivere som er registrert i Merverdiavgiftsregisteret, kan søke om innkjøp. En søknad består av søknadsskjema og trykt bok. Søknadsskjemaet er hoveddokumentet, og må sendes inn før boka kommer ut og innenfor oppgitte frister for at boka skal bli godkjent for behandling. For alle påmeldinger skal trykt bok sendes direkte til det aktuelle vurderingsutvalgets medlemmer umiddelbart etter at den foreligger. For søknader om innkjøp av gjendiktninger, må i tillegg originalverket og ett eksemplar av trykt bok sendes inn til Kulturrådets administrasjon.

Navn på forfatter og redaksjonssjef (eller tilsvarende) skal oppgis på søknadsskjemaet. Dersom dette er samme person, må et vedlegg som dokumenterer at utgivelsen har gjennomgått en uavhengig redaksjonell kvalitetskontroll følge søknaden. Dokumentasjonen skal bestå av en kort uttalelse fra en uavhengig konsulent som skal ha gått gjennom manuskriptet før utgivelse.

6. Søkerkategorier

Søkerne kan velge én av to kategorier. Kategorien som oppgis ved første påmelding i et kalenderår skal brukes på samtlige søknader fra forlaget resten av kalenderåret

Kategori 1: Forlag under kategori 1 skal levere bøker på utgivelsesdato til Kulturrådets distributør, som sørger for videre utsending til folkebibliotekene. Samtidig som bøkene leveres til distributøren, skal leseeksemplarer sendes direkte til riktig vurderingsutvalg. Beskrivelse av leveranse av henholdsvis e-bøker og papirbøker finnes på Kulturrådets nettsider. Samtidig som bøkene leveres, kan faktura sendes Kulturrådet. Forfallsdato skal være 30 dager etter innsending. Dersom bøker og faktura ikke er levert senest 14 dager etter utgivelsesdato, anses påmeldingen som annullert. Begge leveranser skal være fra utgivelsens førsteopplag. Kulturrådet kan etter nærmere vurdering bestemme at en søker for en periode ikke får inngå i kategori 1, som for eksempel dersom et tilbakebetalingskrav som nevnt under punkt 8 ikke blir innfridd til oppgitt frist. Forlag under kategori 1 bør ha god soliditet, blant annet fordi en søknad medfører en viss risiko for krav om tilbakebetaling. Se punkt 8.

Dersom forlaget i søknadsskjemaet markerer at utgivelsen er et tvilstilfelle med tanke på sjanger eller primærmålgruppe, kan boka bli behandlet på samme måte som bøker utgitt av forlag under

kategori 2, med unntak av krav om innbetaling av gebyr. Forlaget skal sende boka til det utvalget det mener er mest relevant.

Kategori 2: Forlag under kategori 2 skal sende leseeksemplarer direkte til det vurderingsutvalget som skal behandle boka samt ett eksemplar til Kulturrådets administrasjon. For å få boka behandlet, skal det betales et administrasjonsgebyr til Kulturrådet på kr 10 000. Faktura blir sendt fra Kulturrådet når påmeldingen er registrert. Når en utgivelse er behandlet av vurderingsutvalget, vil forlaget få beskjed om boka blir innkjøpt eller ikke. Dersom boka blir innkjøpt, skal bøker innen 14 dager sendes til Kulturrådets distributør. Beskrivelse av leveranse av henholdsvis e-bøker og papirbøker finnes på Kulturrådets nettsider. Samtidig som bøkene leveres, skal faktura sendes Kulturrådet. Forfallsdato skal være 30 dager etter innsending.

7. Vurderingsprosessen

Påmeldte titler som innfrir de formelle kravene, blir behandlet av ett av fire vurderingsutvalg:

- Vurderingsutvalget for prosa behandler romaner, noveller og kortprosa (inkl bildebøker med overveiende prosatekst) med voksne som primær målgruppe.
- Vurderingsutvalget for barne- og ungdomslitteratur behandler romaner, noveller og bildebøker med barn og unge som primær målgruppe.
- Vurderingsutvalget for lyrikk behandler lyrikk (inkl. gjendiktninger og bildebøker med overveiende lyrisk tekst)
- Vurderingsutvalget for dramatikk behandler dramatikk, filmmanus og tv-manus .

Ved tvil om sjanger eller primærmålgruppe skal utgiveren registrere utgivelsen i den sjangeren og sende den trykte boka til det utvalget den mener er mest relevant. Tvilstilfeller skal merkes i søknadsskjemaet.

Vurderingsutvalgene kan videresende boka til vurdering i et annet utvalg enn det forlaget har sendt bøker til. Det er da det siste vurderingsutvalget som har endelig vedtaksmyndighet.

Hvert vurderingsutvalg består av minst fire medlemmer som oppnevnes av Kulturrådet for to år av gangen og med mulighet for gjenoppnevning. Utvalgene skal representere en bredde i litteratursyn og kunnskap om ulike sjangre. I tillegg til de fire medlemmene, oppnevnes en suppleant som kan tre inn dersom det ordinære utvalget mener det er tvil om kvaliteten på den påmeldte tittelen innfrir kravene som retningslinjene stiller.

Utvalgene kan også innhente faglige konsulentuttalelser. Ved gjendiktninger vil administrasjonen innhente konsulentuttalelse om den språklige gjengivelsen av diktene til norsk. Konsulentuttalelsene vil forelegges Vurderingsutvalget for lyrikk.

Relevante organisasjoner og foreninger på litteraturområdet vil bli bedt om å komme med innspill og forslag til utvalgsmedlemmer i forbindelse med oppnevningen av vurderingsutvalgene.

I diskusjonen om minstekravene til kvalitet skal hver tittel vurderes innenfor sin sjanger. Utvalgene skal blant annet legge vekt på om de påmeldte utgivelsene

- fremstår som helhetlige litterære verk
- innehar tilstrekkelige kunstneriske, språklige og håndverksmessige kvaliteter
- har vært underlagt et nødvendig redaksjonelt arbeid

Vurderingsutvalgene er delegert vedtaksmyndighet fra Kulturrådet. Utvalgene kan på eget initiativ ta opp igjen bøker til behandling. Lister over behandlede bøker skal legges fram for Kulturrådet til orientering.

8. Betaling

Kulturrådet betaler ett beløp direkte til forlaget for hele innkjøpet. Beløpet skal fordeles mellom forlag og forfatter på bakgrunn av sjangerspesifikke betalingstabeller, som følger som vedlegg 1. Beløpene som oppgis i betalingsmodellen kan justeres årlig, og vil være avhengig av Stortingets budsjettbehandling for hvert år.

Dersom Kulturrådet kjøper inn ei bok i en annen kategori enn den er påmeldt i, vil forlaget få direkte beskjed om hvordan eventuell utligning av utestående beløp fra enten Kulturrådet eller fra forlaget skal gjøres.

Utgivelser påmeldt av forlag under kategori 1 vil bli forhåndsbetalt med hele beløpet til forlaget. Dersom boka ikke blir kjøpt inn, skal *forlaget* betale tilbake hele beløpet, både forlagets og forfatterens andel. Forfatteren skal likevel beholde sin andel (forfatterroyalty).

9. Tilgjengeliggjøring i folkebibliotekene

Bøkene som kjøpes inn, tilgjengeliggjøres for norske folkebibliotek både som papirbøker og e-bøker (digitale lisenser) for utlån i Norge. Bildebøker kan leveres kun som papirbøker.

Utgivelser fra forlag i søkerkategori 1 vil sendes ut og tilgjengeliggjøres før vedtak er fattet. Ved eventuelt avslag vil e-bøkene (digitale lisenser) tilbakekalles fra folkebibliotekene, men først etter at eventuelle utlån er utløpt.

Kulturrådets distributør leverer papirbøkene direkte til folkebiblioteket i hver kommune. Voksenbøker distribueres i 703 eksemplarer, mens barne- og ungdomsbøker distribueres i 1480 eksemplarer.

Tilgangen til e-bøker gis som 70 digitale lisenser gjennom fylkesbibliotekene, og fordelingen fremgår av vedlegg 2 til retningslinjene. Én lisens tilsvarer én e-bok. E-boken kan bare lånes ut til én låner om gangen, og låneren må være registrert som låner i samme fylke som e-boken lånes ut fra.

Folkebibliotekene skal ivareta og gi tilgang til de innkjøpte bøkene i minst fem år. Utgivelsesåret regnes som første år.

Kulturrådet inngår avtaler med distributører for papirbøker og e-bøker, der blant annet digital sikkerhet vil tillegges stor vekt.

10. Aksept

Ved søknad erkjenner og aksepterer søker de vilkår og betingelser som fremgår av søknadsskjemaet og retningslinjene som hører til innkjøpsordningen.

VEDLEGG 1 – BETALINGSTABELLER

PROSA VOKSEN – 703 P-BØKER OG 70 E-BØKER

Format og målform	Forfatter (royalty)*	Forlag	Faktura til Kulturrådet
Papirbok begge målformer	80 000	116 000	196 000
Både papirbok og e-bok begge målformer	80 000	150 000, hvorav kr 34 000 utgjør e-bokandel (6800 kr MVA)	230 000

LYRIKK VOKSEN – 703 P-BØKER og 70 E-BØKER

Format	Forfatter (royalty)*	Forlag	Faktura til Kulturrådet
Kun papirbok begge målformer	72 000	82 000	154 000
Både papirbok og e-bok begge målformer	72 000	107 500, hvorav kr 25 500 utgjør e-bokandel (5100 kr MVA)	179 500

DRAMATIKK VOKSEN OG BARN OG UNGE – 703 P-BØKER OG 70 E-BØKER

Format	Forfatter (royalty)*	Forlag	Faktura til Kulturrådet
Kun papirbok begge målformer	57 000	73 500	130 500
Både papirbok og e-bok begge målformer	57 000	96 500, hvorav kr 23 000 utgjør e-bokandel (4600 kr MVA)	153 500

PROSA OG LYRIKK BARN OG UNGE- 1480 P-BØKER OG 70 E-BØKER

Format	Forfatter (royalty)*	Forlag	Faktura til Kulturrådet
Kun papirbok på bokmål	100 000	135 000	235 000
Både papirbok og e-bok på bokmål	100 000	148 500, hvorav kr 13 500 utgjør e-bokandel (2700 kr MVA)	248 500
Kun papirbok på nynorsk	105 000	145 000	250 000
Både papirbok og e-bok på nynorsk	105 000	158 500, hvorav kr 13 500 utgjør e-bokandel (2700 kr MVA)	263 500

BILDEBØKER VOKSEN – 703 P-BØKER

Format	Forfatter (royalty)*	Forlag	Faktura til Kulturrådet
Kun papirbok	80 000	105 000	185 000

BILDEBØKER BARN OG UNGE – 1480 P-BØKER

Format	Forfatter (royalty)*	Forlag	Faktura til Kulturrådet
Papirbok på bokmål	100 000	130 000	230 000
Papirbok på nynorsk	105 000	140 000	245 000

*Innbakt i forfatterhonoraret ligger eventuelle honorarer også til illustratør, gjendikter, o.l. Samme fordelingsnøkkel skal benyttes som i kontrakt inngått mellom forlag og opphavsmenn.

MVA for e-bøker er oppgitt i hver enkelt betalingstabell som inneholder e-bøker. MVA må fremgå på innsendt faktura.

VEDLEGG 2: FORDELING AV E-BØKER

FORDELING AV 70 E-BØKER PÅ FYLKESNIVÅ

Antall innbyggere i fylket*	Antall fylker	Antall lisenser per fylke	Antall lisenser totalt
600 000 <	1	6	6
300 000 <	4	5	20
200 000 – 300 000	5	4	20
> 200 000	8	3	24
Totalt	18		70

*Kategoriseringen er basert på innbyggertall pr 1.1.2013.

Som en overgangsordning vil Trøndelag disponere én av Oslos lisenser i 2017.